

**Základní škola a Mateřská škola Ohrobec,
příspěvková organizace**

V Dolích 5, Ohrobec, PSČ 252 45; tel.: 227 023 290;
skola@zsohrobec.cz; www.zsohrobec.cz

Školní vzdělávací program
ŠKOLNÍ DRUŽINA

Obsah

Obsah	1
Identifikační údaje	2
Úvod.....	3
Funkce ŠD	3
Informace o ŠD	4
Cíle výchovy ŠD	4
Aplikace požadavků pedagogiky volného času	5
Formy a obsah v ŠD	6
Provoz ŠD	6
Počet oddělení ŠD	6
Personální podmínky	6
Ekonomické podmínky	6
Bezpečnost a ochrana zdraví.....	7
Podmínky přijímání uchazečů.....	7
Režim školní družiny	7
Námět pro měsíční zaměření činnosti.....	7
Celoroční plán výchovné činnosti ŠD.....	8
Závěr	10

Identifikační údaje

Název ŠVP

Školní vzdělávací program ŠKOLNÍ DRUŽINA

Předkladatel

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Ohrobec, příspěvková organizace

Adresa školy: V Dolích 5, Ohrobec, PSČ 252 45

Jméno ředitele: Mgr. Petr Pavelka

email: skola@zsohrobec.cz

IČO: 089 079 60

IZO: 181114577

RED-IZO: 691014329

Zřizovatel

Název: Obec Ohrobec

Adresa: U Rybníků II č. p. 30, Ohrobec, PSČ 252 45

Kontakty: 257 760 338; podatelna@ohrobec.cz

platnost dokumentu od:

Datum: 1. 9. 2023

Podpis ředitele:

Razítko školy:

Základní škola a Mateřská škola Ohrobec,
příspěvková organizace
V Dolích 5, 252 45 Ohrobec
IČ: 089 07 960

Školní družina

Úvod

Školní družina je zřízena podle zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a řídí se podle vyhlášky MŠMT č.74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.

Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování přechod mezi výukou a pobytem doma. Není pokračováním školního vyučování. Pedagogická práce v nich má svá specifika a je výrazně odlišná od běžné vzdělávací praxe.

Práce školní družiny je zcela samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činnosti a řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

Funkce ŠD

ŠD slouží k výchově, vzdělávání a rekreaci žáků. Svou funkci naplňuje činnostmi pojmenovanými jako odpočinkové, rekreační, zájmové a příprava na vyučování. Obsahově mezi nimi nelze vést přesnou hranici.

- 1) Odpočinkové činnosti mají odstranit únavu. Do denního režimu se zařazují nejčastěji po obědě.
- 2) Rekreační činnosti slouží k regeneraci sil, převažuje v nich aktivní odpočinek. Hry a spontánní činnosti mohou být rušnější, což nelze vždy považovat za nekázeň, ale za možnou relaxaci po soustředění při vyučování.
- 3) Zájmové činnosti rozvíjejí osobnost dítěte. Umožňují dětem nejen seberealizaci (popř. také kompenzaci možných školních neúspěchů), ale i další poznávání a rozvoj pohybových dovedností.
- 4) Příprava na vyučování zahrnuje okruh činností souvisejících s plněním školních povinností, není však legislativně stanovena jako povinná činnost ŠD. Může mít některou z následující forem:
 - zábavné procvičování učiva formou didaktických her
 - použití výukových ICT pomůcek a procvičování hrou
 - ověřování a upevňování školních poznatků v praxi (při vycházkách apod.)
 - získávání dalších doplňujících poznatků při školních činnostech (např. vycházky, poslechové činnosti, práce s knihou, časopisy a interaktivní tabulí).

Pobyt dětí ve ŠD provází řada **režimových momentů** – přechody, převlékání, sebeobslužné činnosti apod.. Snahou vychovatelek je tyto relativně neproduktivní činnosti zkrátit, vytvořit mechanismy, aby je děti vykonávaly automaticky s vynakládáním co nejmenšího úsilí a bez stresů.

Informace o školní družině

a) Režim dne ve školní družině

Při práci vychovatele (vychovatelek) ve ŠD je významné působení na děti v době zvýšené únavy po vyučování, prokazatelně snížené psychické aktivity a menší výkonnosti. V této době se projevuje zvýšená potřeba pohybu jako kompenzace dlouhého sezení při vyučování. Psychická únava se často u dětí projevuje výrazně zvýšenou pohybovou aktivitou. Těmto požadavkům je nutno přizpůsobit režim dne ve ŠD.

Odolnost proti únavě souvisí s věkovými a individuálními zvláštnostmi. Děti mladšího školního věku jsou snadno unavitelné, ale své síly rychle regenerují. Tím lze zdůvodnit požadavek častějšího střídání činností.

Při plánování činností vychovatel (vychovatelka) vychází z obecných pedagogicko-psychologických poznatků, konkrétních podmínek ŠD i ze znalosti individuálních zvláštností dětí.

- Při provozu ranní družiny jsou zařazovány klidné a nenáročné činnosti odpočinkového zaměření.
- Po vyučování a po obědě zařazujeme méně fyzicky a psychicky náročné činnosti odpočinkového charakteru.
- Po době klidového odpočinku následují činnosti zaměřené na pohybovou rekreaci. Vydatné pohybové aktivity (nejlépe venku) nesmějí v režimu ŠD chybět.
- V době mezi 13:30 a 15:00 zařazujeme náročnější činnosti, v pozdějších odpoledních hodinách se opět věnujeme odpočinkové a rekreační činnosti dle vlastní volby dětí.

Počet i struktura dětí (rozdílný věk) v oddělení ŠD se v průběhu odpoledne často mění.

b) Prostředí, prostory a materiální vybavení

Nejdůležitějším činitelem družiny jsou děti a vychovatel (vychovatelka), ale pro úspěšnost svého působení musí zařízení volit nejen vhodné činnosti, ale mít i odpovídající prostředí. ŠD využívá pro svou činnost vlastní prostory ve třídách, ve kterých se snažíme, aby svým vybavením a uspořádáním odpovídaly potřebám dětí mladšího i staršího školního věku.

Pro sportovní, rekreační a odpočinkové činnosti jsou pro ŠD vyhrazené hodiny ve školní tělocvičně. Za dobrého počasí je využívána okolní příroda a přilehlé dětské hřiště.

Cíle výchovy v ŠD

Ve všech dobách a ve všech společnostech jsou výchova a vzdělávání nutné pro úspěšnou socializaci jedince. Obecné cíle však zároveň musíme chápat v souvislosti s aktuálním stavem společnosti v níž se výchova odehrává. Proto dnes konkretizujeme cíle výchovného působení o důraz na vytváření zdravé osobnosti odolné vůči negativním vlivům, která bude znát svou cenu, najde své místo ve zdravé sociální skupině.

Preventivní výchovné programy uplatňované ve školách se zaměřují na tyto základní oblasti:

- 1) *Výchova ke zdravému životnímu stylu, výchova k odpovědnosti za svou osobu, za své zdraví*
- 2) *Posilování komunikačních dovedností tvořících základ sociálních dovedností*
- 3) *Zvyšování sociálních kompetencí – rozvíjení sociální orientace*

4) *Výchova k odstraňování nedostatků v psychické regulaci chování*

5) *Schopnost najít své místo ve skupině a ve společnosti*

6) *Formování životních postojů*

Aplikace požadavků pedagogiky volného času

Pedagogické působení v zařízení poskytujících nabídku volnočasových aktivit se řídí obecnými pedagogickými zásadami, které platí pro každou výchovnou činnost.

Požadavek pedagogického ovlivňování volného času lze chápat jako nutnost citlivého pedagogického vedení dětí k účelnému užívání volného času. Každému dítěti má být dána příležitost k naplňování volného času. Ovlivňování náplně volného času vychovatelů (vychovatelek) v ŠD provádí nabídkou alternativních aktivit, nabídkou pomůcek a her, vybavením ŠD, zvolením inspirujícího prostředí např. tělocvičně, na hřišti apod.... Výrazným ovlivňováním volného času dětí je i osobní příklad vychovatelů (vychovatelek), kteří se věnují některé zájmové oblasti.

Požadavek dobrovolnosti je pro práci s dětmi ve volném čase podstatný. Volný čas ve zjednodušené pracovní definici můžeme chápat jako oblast svobodné volby jedince. Znamená dobrovolnou účast dětí na činnostech. Má však určitá omezení, mnohdy se jedná o motivovanou a ovlivňovanou dobrovolnost, zvláště u mladších věkových skupin.

Požadavek aktivity předpokládá vedení dětí k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, tedy na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení.

Požadavek seberealizace znamená takovou strukturu činnosti, aby každý jednotlivec mohl uplatnit své specifické vlohy a schopnosti a být tak v některé z nabízených činností úspěšný. V aktivitách volného času má najít uplatnění i dítě, které je méně úspěšné ve škole. U volnočasových aktivit nejsou prvořadě výsledky, ale proces činnosti samé.

Požadavek odpočinkového a rekreačního zaměření upřednostňuje zařazování takových činností, které přispívají k odstraňování únavy, regeneraci duševních a fyzických sil a vhodným způsobem kompenzují činnosti při vyučování.

Požadavek zajímavosti a zájmovosti zdůrazňuje význam zájmových činností, které tvoří nejdůležitější součást obsahu činností volného času. Tento požadavek zahrnuje také požadavek pestrosti a přitažlivosti, který se týká obsahu, metod i forem práce.

Požadavek jednoty a specifičnosti vyučování a výchovy mimo vyučování vymezuje společné plnění výchovného cíle – rozvoje osobnosti dítěte – zahrnuje i požadavek spolupráce učitelů a vychovatelů (vychovatelek), předpokládá možnost vzájemného doplňování školního vyučování a výchovně-vzdělávací práce ŠD. Obecné pedagogické zásady s požadavky pedagogicky volného času tvoří jednotu. Jejich dodržování umožní kvalitní vedení práce v ŠD.

Formy a obsah ve školní družině

ŠD při plánování vychází ze školního programu a specifik zařízení pro volný čas dětí, mají volnost témat, užitých prostředků a metod, relativní volnost volby prostředí. Je však důležité, aby činnost byla cílená. Náplní práce ŠD by však neměly být jen činnosti opakující se z týdne na týden, ale i několik významnějších akcí, na jejichž přípravě se budou děti aktivně podílet (výstavy žákovských prací, slavnosti, tradice, soutěže apod.).

Struktura plánu není závazně stanovena, může být obohacena o další prvky, vychází především z věku dětí a místních podmínek. Plán doplňují průběžné výchovně-vzdělávací činnosti: opakování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví, kultivace komunikace a společenského chování, rozvíjení ohleduplnosti, pěstování kamarádských vztahů, tolerance a dále aktivity směřující k prevenci sociálně patologických jevů.

V rámci inkluze mohou být do ŠD zařazeny děti s mírným, středně těžkým i těžkým postižením. Může se jednat o děti s poruchami chování a učení, vadami řeči a těžkým tělesným postižením. V některých případech budou moci pomáhat při výchovné činnosti v ŠD i asistentky určené k danému dítěti.

Provoz ŠD

Po	7:00 – 7:40, 11:40 – 17:00
Út	7:00 – 7:40, 11:40 – 17:00
St	7:00 – 7:40, 11:40 – 17:00
Čt	7:00 – 7:40, 11:40 – 17:00
Pá	7:00 – 7:40, 11:40 – 16:00

Počet oddělení ŠD

ŠD – 2 oddělení

Školní družina je zřízena pro žáky 1. – 3. ročníku.

Personální podmínky

Počet vychovatelek: 3

Ekonomické podmínky

Výši poplatku určuje ředitel školy na začátku školního roku. V naší škole se úhrada platí za dvě období:

1. období: září až leden (se splatností do 31. 8.)
2. období: únor až červen (se splatností do 31. 1.)

Bezpečnost a ochrana zdraví

Je vymezena pravidly stanovenými vnitřním řádem školní družiny.

Podmínky přijímání uchazečů

Do školní družiny se žáci přihlašují prostřednictvím „Žádosti o přijetí do ŠD“.

Režim školní družiny

Výchovně vzdělávací proces tvoří rekreační a zájmová činnost – turistická, tělovýchovná, esteticko-výchovná (pracovní, výtvarná, hudební), literární, dramatická, přírodovědná, vlastivědná a sebevzdělávací.

Výchovně vzdělávací činnost pomáhá vytvářet pracovní návyky, správné návyky společenského chování, návyky při osobní hygieně a při udržování pořádku a čistoty v místnostech ŠD. Dostatek času je věnován spontánním činnostem dětí.

Námět pro měsíční zaměření činnosti

Naše školní družina se řídí celoročními plány činnosti. Plány obsahují přehled výchovných činností na jednotlivé měsíce.

Již tradičně každý rok ŠD zařazuje do svých činností mnoho akcí pro obě oddělení společně: dýňová podzimní slavnost světél, vánoční jarmark, masopustní karneval, vynášení Morany, Uklidme Ohrobec (úklid okolí školy ke Dni Země), čarodějnický rej s pečením buřtů, odpoledne plné her ke Dni dětí.

Celoroční plán výchovné činnosti ŠD

Struktura plánu není závazně stanovena. Může být obohacena o další prvky a vychází z věku dětí a místních podmínek.

ZÁŘÍ

- o Seznámení se školním řádem a řádem ŠD - bezpečnost
- o Provoz školní jídelny – hygiena, stolování...
- o Orientace ve škole
- o Úklid místa a hraček
- o Seznámení se školní ICT technikou a její využívání
- o Seznamovací hry – poznávání podle hlasu, hmatu
- o Prázdninové zážitky - kreslíme, vyprávíme
- o Pohyb a pobyt venku

ŘÍJEN

- o Pozorujeme proměny přírody
- o Podzim v zahradě
- o Svátek stromů
- o Procházky a aktivity v lese
- o Pranostiky, podzimní počasí
- o Slavnost světel a dlabání dýní

LISTOPAD

- o Výroba draků
- o Podzimní výzdoba
- o Barvy podzimu
- o Pozorování přírody
- o Podzimní pečení
- o Sběr plodů pro zvířátka

PROSINEC

- o Čert a Mikuláš – nadílka
- o Advent a Vánoce – význam, zvyky, „jak to chodí jinde ve světě“
- o Zpěv koled
- o Výzdoba třídy – výroba ozdob, vystřihujeme sněhové vločky
- o Výroba vánočního přání
- o Vánoční Jarmark

LEDEN

- o Zimní sporty
- o Živočichové v zimě – vycházka ke krmelci
- o Stopy zvěře a ptáků ve sněhu
- o pozorování ptáků u krmítka
- o výrobky se zimní tematikou
- o Nový rok – tradice

ÚNOR

- o Masopustní karneval – výroba masek
- o Sv. Valentýn – přání
- o Pozorování přírody
- o Zimní radovánky

BŘEZEN

- o Vynášení Morany
- o Básničky s jarní tematikou
- o Návrat ptáků ze zimních krajin – poznáváme druhy (vlaštovka, jiříčka, čáp, špaček, kukačka)
- o Jarní výzdoba družiny

DUBEN

- o Čarodějnice – vyprávíme, malujeme
- o Pozorujeme jarní práce na zahradě i na poli
- o Velikonoce – tradice, zvyky, koledy
- o Den Země – úklid Ohrobce

KVĚTEN

- o Malujeme na chodník
- o Mezinárodní den rodiny
- o Moje rodina – tradice, zvyky, výročí
- o První máj - tradice

ČERVEN

- o Oslava Dne dětí
- o Letní slunovrat, Svatojánská noc - tradice
- o Bezpečnost o prázdninách (na kole, u vody...)
- o Venkovní hry
- o Piknik

Pravidelné měsíční činnosti

- o Poučení o bezpečnosti před každou činností a akcí
- o Dodržování správné hygieny, stolování, chování
- o Didaktické hry, křížovky, rébusy, stolní a společenské hry, hlavolamy, stavebnice
- o Využívání ICT techniky
- o Hudebně – pohybové hry
- o Výtvarné a rukodělné dílny
- o Čtenářská okénka – práce s knihou, časopisy, encyklopedie, atlasy
- o Využívání tělocvičny a školního hřiště ve vyhrazených hodinách
- o Pravidelný pobyt venku (sportovní, turistická a přírodovědná činnost, dopravní výchova)

Závěr

Naším hlavním cílem je vést děti k ohleduplnosti, toleranci, rozvíjení a utužování kamarádských vztahů. A také se dostatečně zajímat o zájmy dětí a odpolední program přizpůsobit dle jejich potřeb.

